

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут агроекології і землеустрою
Кафедра екології, технології захисту навколишнього
середовища та лісового господарства

05-02-421М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійного вивчення навчальної дисципліни
«Розробка стратегій сталого розвитку населених пунктів» для
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-
професійними програмами «Екологія» спеціальності 101 «Екологія»
галузі знань 10 Природничі науки
та «Технології захисту навколишнього середовища»
спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»
галузі знань 18 Виробництво і технології
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІАЗ
Протокол №10 від 23.01.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни «Розробка стратегій сталого розвитку населених пунктів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Екологія» спеціальності 101 «Екологія» галузі знань 10 Природничі науки та «Технології захисту навколишнього середовища» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» галузі знань 18 Виробництво і технології, денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Клименко Л. В. – Рівне : НУВГП, 2024. – 22 с.

Укладач: Клименко Л. В., к.с.-г.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Відповідальний за випуск: Клименко О. М., д.с.-г.н., професор кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства.

Керівник групи забезпечення спеціальності 101 «Екологія»

Буднік З. М.

Керівник групи забезпечення спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

Статник І. І.

© Клименко Л. В., 2024
© Національний університет водного господарства та природокористування, 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета і завдання дисципліни.....	6
3. Зміст навчальної дисципліни.....	7
4. Тести для самоконтролю знань.....	9
5. Методи контролю.....	19
6. Рекомендована література.....	20

ВСТУП

Сталий розвиток територій (населених пунктів) – це гармонійний, соціальний, економічний і екологічний розвиток міських і сільських поселень, спрямований на створення умов проживання нинішніх і наступних поколінь на основі збалансованого використання ресурсів. Особливої уваги заслуговують проблеми пов'язані з функціонуванням ОТГ та переведення їх на засади сталого розвитку шляхом покращення соціальних умов, удосконалення виробничої, екологічної інфраструктури, поліпшення умов проживання, відпочинку, оздоровлення та збереження довкілля.

Вивчення дисципліни «Розробка стратегій сталого розвитку населених пунктів» надасть студентам можливість отримати поглиблені знання в формуванні знань щодо концепції сталого розвитку та отриманні навичок і вмінь розробки таких стратегій сталого розвитку населених пунктів.

Сталий розвиток суспільства стосується всіх без винятку – фахівців різних за освітою, віком, спрямуванням, традиціями, можливостями тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Розробка стратегій сталого розвитку населених пунктів» є складовою частиною циклу фундаментальних дисциплін для підготовки студентів за спеціальністю 101 «Екологія», 183 «Технологія захисту навколишнього середовища». Вивчення курсу передбачає наявність систематичних та ґрунтових знань із суміжних курсів - «Моніторинг довкілля», «Засади сталого розвитку суспільства» та ін., а також цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуального завдання. Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів– 5,0	Галузь знань 10 Природничі науки 18 Виробництво і технології	Вибіркова	
	Спеціальність 101 Екологія 183 Технологія захисту НС		
Модулів - 2		Рік підготовки	
Змістових модулів - 2		3-й	4-й
Загальна кількість годин - 150		Семестр	
		6-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 6	Рівень вищої освіти: бакалавр	Лекції	
		30	4
		Практичні	
		30	12
		Самостійна робота	
		90	134
		Вид контролю	
залік	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Розробка стратегій сталого розвитку населених пунктів» є оцінювання стану соціально-економічно-екологічної системи, прогнозування умов сталого розвитку населених пунктів, запобігання розбалансуванню СЕЕ системи, розробка стратегій одо досягнення сталого розвитку.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- концепцію сталого розвитку населених пунктів;
- сучасний стан розвитку населених пунктів;
- основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів;
- основні заходи з реалізації державної політики;
- підходи до розробки стратегії сталого розвитку населених пунктів.

Вміти:

- оцінювати стан соціо-економіко-екологічної системи населених пунктів;
- визначати слабкі та сильні сторони, можливості та загрози населених пунктів та встановлювати пріоритетні напрями для покращення стану трьох підсистем;
- розробляти стратегічні напрями, цілі та завдання для покращення соціальної, економічної та екологічної підсистем населених пунктів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Стратегія сталого розвитку населених пунктів, її мета та основні завдання.

Сутність, об'єкт, предмет, методи стратегії сталого розвитку. Завдання стратегії. Наукову передумови формування засад сталого розвитку.

Тема 2. Вивчення концепції сталого розвитку населених пунктів.

Загальні положення. Сучасний стан розвитку населених пунктів. Основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів. Основні заходи з реалізації державної політики щодо забезпечення стійкого розвитку населених пунктів. Правові та економічні засади реалізації державної політики щодо забезпечення сталого розвитку населених пунктів.

Тема 3. Організаційні та методичні основи формування стратегії сталого розвитку.

Поняття й особливості стратегії сталого розвитку. Концепція структурного механізму стратегії сталого розвитку.

Тема 4. Підходи до розробки стратегії сталого розвитку.

Сутність моделі сталого розвитку. Сучасний економічний, соціальний та екологічний стани населених пунктів. Основні напрями політики із забезпечення сталого розвитку населених пунктів. Головні цілі політики в рамках упровадження моделі сталого розвитку.

Тема 5. Оцінка еколого-економічного стану та передумов формування ефективної стратегії сталого розвитку.

Аналіз зовнішнього середовища: передумови розробки стратегії сталого розвитку населених пунктів. Тенденції техногенного навантаження на навколишнє природне середовище. Загрози, що спричинили впровадження стратегії сталого розвитку.

Тема 6. Принципи розробки стратегії сталого розвитку населених пунктів.

Економічний напрям. Соціальний напрям. Екологічний напрям.

Тема 7. Моделювання стратегії сталого розвитку з використанням системи збалансованих показників.

Альтернативні системи збалансованих показників стратегії сталого розвитку. Системи збалансованих показників стратегії сталого розвитку. Системно-динамічна модель стратегії сталого розвитку.

Тема 8. Етапи розробки стратегій сталого розвитку сільських населених пунктів”. Мета, основні завдання та передумови розробки стратегій сталого розвитку НП. Розрахунок індексу СЕЕ розвитку населених пунктів. Типологія населених пунктів по рівням розвитку. Напрями, цілі та завдання щодо покращення СЕЕ розвитку населених пунктів.

4. Тести для самоконтролю знань

1. *Поняття „сталий розвиток” передбачає:*

- 1) модель соціально-економічного розвитку, за якої досягається задоволення життєвих потреб тільки нинішнього покоління;
- 2) розвиток при якому поліпшується соціально-економічні умови проживання населення;
- 3) покращення екологічної ситуації держави за рахунок зменшення використання природних ресурсів;
- 4) розвиток який задовольняє потреби теперішнього часу, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь забезпечувати свої потреби;
- 5) розвиток, який зорієнтований на економічне зростання країни.

2. *Сталий розвиток досягається завдяки об'єднанню:*

- 1) економічних, технологічних і соціальних систем;
- 2) фізіологічних і особистісних потреб;
- 3) економічних, соціальних і екологічних цілей;
- 4) громадських зусиль та економічних потреб суспільства;
- 5) економічних та особистісних потреб.

3. *Які з наведених тлумачень визначення „сталий розвиток” є невірним:*

- 1) розвиток при якому ріст не перевищує несучої здатності навколишнього середовища;
- 2) система соціально-економічного розвитку, за якої досягається задоволення життєвих потреб тільки нинішнього покоління;
- 3) поліпшення життя людей в умовах стійкості біосфери;
- 4) розвиток, при якому людство має жити на відсотки з приросту природних ресурсів, не зачіпаючи самі ресурси;
- 5) розвиток при якому гарантується забезпечення потреб майбутніх поколінь.

4. *Основна властивість системи, яка характеризується керуванням всіх процесів системи однаковими законами є:*

- 1) ізоморфізм;
- 2) сталість;
- 3) відкритість;

- 4) ізолюваність;
- 5) змінність.

5. *За функціональними зв'язками системи поділяються на:*

- 1) відкриті, закриті та ізолювані;
- 2) відкриті і закриті;
- 3) стійкі і не стійкі;
- 4) відкриті, закриті і стійкі;
- 5) 2 і 3.

6. *Такі властивості як ізоляція, інтеграція, цілісність, стабільність, рівновага та управління притаманні:*

- 1) органічній системі;
- 2) неорганізованій сукупності;
- 3) неорганічна сукупність;
- 4) неорганізованій системі;
- 5) елементам органічної системи.

7. *Стан системи визначається:*

- 1) сукупністю значень характерних для даної системи величин;
- 2) конкретним (постійним) показником;
- 3) показником, який відіграє найважливішу роль у формуванні системи;
- 4) тільки умовами існування системи;
- 5) структурою системи.

8. *Закономірна зміна, яка не зворотно спрямована: від спадної до висхідної, від старої до нової, від простої до складної, від нижчого до вищого, від випадкового до необхідного, характеризує:*

- 1) розвиток;
- 2) сталість;
- 3) хаос;
- 4) напрямок;
- 5) напрямок розвитку.

9. *Моніторинг сталого розвитку – це*

- 1) комплексна система спостереження, оцінювання і прогнозування стану соціальної, економічної, екологічної обстановки, що склалася в країні;
- 2) прогнозування стану соціальної, економічної, екологічної обстановки, що склалася в країні;
- 3) спостереження за впровадженням стратегічних напрямків стійкого розвитку;
- 4) прогноз та спостереження за довкіллям;
- 5) спостереження, контроль та прогнозування соціально-економічної системи.

10. Головна мета моніторингу сталого розвитку:

- 1) забезпечення органів управління об'єктивною, повною, своєчасною інформацією про стан усіх сфер;
- 2) виокремлення антропогенних складових змін, що відбуваються в соціально-економічно-екологічній сфері;
- 3) розробка стратегічного плану стійкого розвитку;
- 4) 1 і 2;
- 5) 1, 2 і 3.

11. Моніторинг сталого розвитку проводиться на наступних рівнях:

- 1) імпактний, регіональний, фоновий;
- 2) імпактний, фоновий ;
- 3) обласний, регіональний, глобальний;
- 4) фоновий, глобальний, місцевий;
- 5) регіональний, глобальний.

12. Індекс людського розвитку поєднує такі показники:

- 1) ВВП, тривалість життя, рівень освіченості;
- 2) доходи населення, рівень захворюваності;
- 3) якість довкілля, соціальне забезпечення населення, рівень освіти;
- 4) ВВП, рівень захворюваності, забезпеченість житлом;
- 5) тривалість життя, рівень освіченості.

13. Які сфери виділяють при розв'язанні проблем сталого розвитку:

- 1) екологічна та соціальна;
- 2) екологічна, економічна та соціальна;
- 3) економічна та соціальна;
- 4) екологічна, економічна;
- 5) соціальна, економічна та культурна.

14. Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку у 1992 році відбулась в місті:

- 1) Ріо-де-Жанейро;
- 2) Йоганнесбург;
- 3) Брюссель;
- 4) Київ;
- 5) Женева.

15. В Ріо-де-Жанейро було прийнято:

- 1) Стратегію сталого розвитку;
- 2) Порядок денний на XXI століття;
- 3) Концепцію стратегії сталого розвитку;
- 4) Поправки до „Порядку денного на XXI століття”
- 5) Набір індикаторів сталого розвитку.

16. Всесвітній самміт зі сталого розвитку відбувся в місті:

- 1) Ріо-де-Жанейро, 1997;
- 2) Йоганнесбург, 2002;
- 3) Йоганнесбург, 2001;
- 4) Київ, 2003;
- 5) Ріо-де-Жанейро, 1992.

17. Індикатори сталого розвитку – це:

- 1) кількісні показники, які характеризують соціально-економічну сферу;
- 2) якісні показники для характеристики забруднення навколишнього середовища;
- 3) якісні та кількісні показники моніторингу довкілля;
- 4) якісні та кількісні показники оцінки стану економічної, соціальної та екологічної сфери;
- 5) якісні та кількісні характеристики соціально-екологічної сфери.

18. До пріоритетних економічних індикаторів відносяться всі наведені показники крім:

- 1) внутрішній валовий продукт у розрахунку на душу населення;
- 2) обсяг інвестицій в охорону здоров'я;
- 3) обсяг інвестицій в будівництво житлових площ;
- 4) частка видобувної галузі в обсягах промислового виробництва;
- 5) обсяг науково-дослідних та науково-технічних робіт.

19. До пріоритетних соціальних індикаторів відносяться всі наведені показники крім:

- 1) медико-демографічні показники;
- 2) забезпеченість населення житлом;
- 3) житлово-комунальні індикатори;
- 4) показники розвитку сфери послуг;
- 5) показники правового захисту населення.

20. До пріоритетних екологічних індикаторів відносяться:

- 1) індикатори стану атмосферного повітря та поверхневих вод;
- 2) обсяги ТПВ, стічних вод, викидів в атмосферне повітря;
- 3) частки еколого-економічних збитків;
- 4) частки еколого-економічних збитків, обсяги ТПВ, стічних вод, викидів в атмосферне повітря;
- 5) обсяги ТПВ, стічних вод, викидів в атмосферне повітря і показники стану ПЗФ, озеленення, благоустрою території.
- 6)

21. Станції фонового моніторингу розташовуються:

- 1) у великих містах;
- 2) на орбітальних космічних станціях;
- 3) на підприємствах;
- 4) у біосферних заповідниках;
- 5) у заказниках.

22.

23. Екологізація економіки здійснюється через:

- 1) систему організаційних заходів, інноваційних процесів, раціоналізацію природокористування;
- 2) систему організаційних заходів, модернізацію газоочисного устаткування;

- 3) використання коштів з природоохоронного фонду на встановлення новітніх технологій виробництва;
- 4) впровадження інноваційних процесів та системи централізованого управління природокористуванням;
- 5) раціоналізацію природокористування та здійснення моніторингу довкілля.

24. Екологічна свідомість – це:

- 1) безупинний процес навчання, виховання і розвитку, спрямований на формування екологічної культури;
- 2) частина суспільної свідомості, зосереджена на історичному та практичному осмисленні відносин людини з природою;
- 3) участь людини в діяльності щодо стійкої підтримки НПС з метою прогресивного розвитку суспільства
- 4) ступінь відповідальності людини перед суспільством за стан природи;
- 5) раціональне використання природних ресурсів з урахуванням потреб майбутніх поколінь.

25. Екологічна рівновага – це:

- 1) в результаті балансу природних або змінених людиною компонентів середовища і природних процесів, забезпечується тривале існування даної екосистеми;
- 2) при досягненні економічних благ, дотримуються екологічних вимог;
- 3) вплив на компоненти довкілля здійснюють у однакових співвідношеннях;
- 4) баланс змінених людиною компонентів середовища і природних процесів;
- 5) тривале існування екосистеми забезпечується при будь яких умовах впливу.

26. У сучасній екологічній освіті важливим є формування:

- 1) екологічних знань;
- 2) суспільної активності;
- 3) екологічної свідомості;
- 4) екологічних об'єднань;
- 5) громадських лідерів.

27. *Сукупність обмежень, що накладаються на активність діяльності людини і які не можна порушувати у зв'язку з можливими катастрофічними наслідками називають:*

- 1) економічний імператив;
- 2) екологічна свідомість;
- 3) соціальні обмеження;
- 4) +екологічний імператив;
- 5) екологічна культура.

28. *Під зміною в процесах взаємодії і поєднання компонентів і елементів екосистеми, що зрештою призводить до її заміни іншою екосистемою розуміється:*

- 1) трансформація екосистеми;
- 2) порушення екологічної рівноваги;
- 3) вплив зовнішніх факторів;
- 4) порушення ландшафту;
- 5) порушення структури екосистеми.

29. *Інтегральним індикатором вищого порядку є:*

- 1) індекс людського розвитку;
- 2) індикатор забруднення атмосферного повітря;
- 3) індикатор, що характеризує соціально-економіко-екологічну систему;
- 4) внутрішній валовий продукт;
- 5) індикатор, що характеризує соціальну підсистему.

30. *Основні цілі сталого розвитку передбачають:*

- 1) автоматизацію управління, перебудову матеріально-енерго-інформаційних потоків, ліквідацію забруднюючих виробництв і технологій, централізоване управління природокористуванням;
- 2) досягнення рівноваги, прагнення до справедливості, наявність мети розвитку;
- 3) сприйняття обмежень, досягнення рівноваги, прагнення до справедливості, наявність мети розвитку, автономізацію управління, перебудову матеріально-енерго-інформаційних потоків;
- 4) наявність мети розвитку, демократизацію управління, централізоване управління природокористуванням;

- 5) сприйняття обмежень, досягнення рівноваги, ліквідацію забруднюючих виробництв і технологій.

31. До принципів екологічної стійкості належать принципи:

- 1) єдності природокористування і природо відтворення, ефективності соціально-економічної політики, гармонізації економічних і екологічних цілей;
- 2) єдності природокористування і природо відтворення, ефективності соціально-економічної політики, гармонізації соціальних і екологічних цілей;
- 3) не перевищення екологічних нормативів, додержання екологічних стандартів якості довкілля, поєднання інтересів виробників і споживачів;
- 4) єдності природокористувачів, ефективної державної екологічної політики, єдності екологічних і економічних цілей;
- 5) неперевищення екологічних порогів, єдності природокористування і природо відтворення, єдності екологічних і економічних цілей

32. Для досягнення економічної стійкості необхідно вирішити такі пріоритетні завдання:

- 1) проведення соціально-економічної політики, гармонізації економічних і екологічних цілей;
- 2) поєднання інтересів виробників і споживачів;
- 3) підвищення середньостатистичного доходу на одного жителя, забезпечення економічного зростання не завдаючи шкоди довкіллю, впровадження екологічно-чистих технологій;
- 4) поліпшення матеріального забезпечення населення, підвищення рівня освіти, культури, спорту, створення умов для покращення стану здоров'я населення;
- 5) забезпечення економічного зростання за будь-яких умов.

33. Для досягнення соціальної стійкості необхідно вирішити такі пріоритетні завдання:

- 1) поліпшення матеріального забезпечення населення;
- 2) підвищення рівня освіти, культури, спорту;

- 3) оптимізація соціальної структури суспільства; встановлення гарантій забезпечення рівних можливостей для досягнення матеріального, екологічного і соціального благополуччя;
- 4) збереження і зміцнення демографічного та трудового ресурсного потенціалу країни; стабілізація демографічної структури суспільства;
- 5) всі варіанти відповідей.

34. Питання про сталий екологічно безпечний розвиток вперше було піднято:

- 1) у 1987 році в доповіді Світової комісії з навколишнього середовища та розвитку „Наше спільне майбутнє” ;
- 2) у 1992 році на Всесвітньому самміті в Ріо-де-Жанейро;
- 3) у 2002 році в Йоганнесбурзі на Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку;
- 4) у 1992 році в Ріо-де-Жанейро на Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку;
- 5) у 1987 році в доповіді Світової комісії з навколишнього середовища та розвитку „Довкілля для Європи”

35. *Оцінка впливу на навколишнє середовище – це:*

- 1) проведення екологічного аудиту певної території;
- 2) організаційна процедура проведення екологічних спостережень на підприємстві;
- 3) показники, які характеризують природні ресурси;
- 4) набір індикаторів, які характеризують стан регіону;
- 5) організаційна процедура, що передбачає оцінку можливих наслідків впливу будь яких видів діяльності на НПС.

36. *В документі „Порядок денний на XXI століття” сформовані:*

- 1) загальні принципи й рекомендації щодо збереження природного середовища та природно-ресурсного потенціалу;
- 2) наголошується на поєднанні економічних, соціальних та екологічних цілей, оскільки саме ці три сфери є взаємозалежними та взаємодоповнюючими складовими сталого розвитку;

- 3) загальні принципи й рекомендації щодо збалансованого розв'язання соціально-економічних завдань і збереження природного середовища та природно-ресурсного потенціалу;
- 4) основні принципи еколого-економічного розвитку;
- 5) прийняті рекомендації щодо пріоритетів та подальших дій впровадження стратегії сталого розвитку.

37. Під стійкістю системи розуміється:

- 1) здатність протистояти зовнішнім впливам;
- 2) ізольованість системи від зовнішніх факторів;
- 3) під дією різних чинників змінюється структура системи;
- 4) стабільність системи, не зважаючи на дію зовнішніх факторів;
- 5) здатність системи повертатися до вихідного стану після припинення впливу, який вивів її з цього стану.

38. Сукупність показників, які характеризують умови життєдіяльності населення називають

- 1) забезпеченість населення матеріальними потребами;
- 2) забезпеченість населення споживчими благами;
- 3) рівень життя населення;
- 4) забезпеченість упорядженим житлом;
- 5) забезпеченість автомобілями.

39. Основним завданням індикаторів сталого розвитку є:

- 1) визначати цілі стійкого розвитку;
- 2) оцінювати соціально-економіко-екологічний стан регіону в країні;
- 3) інформувати громадськість;
- 4) відображати рівень міжнародних відносин;
- 5) забезпечувати належний рівень якості НПС.

40. Стратегія сталого розвитку включає:

- 1) стратегічні напрямки та завдання;
- 2) стратегічні цілі;
- 3) стратегічні напрямки, цілі та завдання;

- 4) стратегічні індикатори;
- 5) стратегічні завдання та індикатори моніторингу стратегії.

41. Місцевий план дій розробляється на основі:

- 1) оцінки стану міста, району, регіону;
- 2) бачення майбутнього;
- 3) аналізу сильних та слабких сторін міста, району, регіону;
- 4) оцінки можливостей та загроз міста, району, регіону;
- 5) всі перелічені варіанти.

5. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовується оцінювання знань за наступними видами робіт:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля;
- виконання та захист індивідуального навчально-дослідного завдання;
- підсумкове тестування (залік).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінювання.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що містяться в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Контроль самостійної роботи з тем і питань, які не розглядалися під час аудиторних занять здійснюється шляхом:

- 1) перевірки викладачем наявності текстів законспектованих тем і питань (лекційний конспект);
- 2) включення питань тем самостійного вивчення до поточних тестових контролів знань (тести);

3) включення питань тем самостійного вивчення до підсумкового контролю (тести).

За бажанням студента, ним може бути виконане індивідуальне науково-дослідне завдання з обраної тематики, яке оцінюється додатковими балами.

Підсумковий контроль знань відбувається на заліку у вигляді комп'ютерних тестів.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Розподіл балів за формами і критеріями оцінювання надається студентам на початку семестру.

До підсумкового контролю знань допускаються студенти, що успішно виконали практичні роботи.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	відмінно
82-89	добре
74-81	
64-73	
60-63	задовільно
35-59	
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Рекомендована література

Основна

1. Стратегія сталого розвитку : підручник / Боголюбов В. М., Клименко М.О., Мельник Л. Г., Прилипко В. А., Клименко Л. В. Херсон : «ОЛДІ-ПЛЮС», 2012. 446 с.

2. Практикум з розробки стратегій місцевого сталого розвитку : навчальний посібник / М. О. Клименко, В. М. Боголюбов, Л. В. Клименко, О. А. Брежицька ; за ред. М. О. Клименка і В. М. Боголюбова. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. 230 с.

3. Розвитологія : підручник Клименко М. О., Герасимчук З. В., Клименко О. М., Клименко Л. В. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 280 с.

4. Клименко М. О., Клименко О. М., Клименко Л. В. Сталый розвиток місцевих громад : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2018. 296 с.

5. Клименко М. О., Клименко О. М., Клименко Л. В. Стратегія сталого розвитку регіону : підручник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 312 с.

6. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольский, Є. М. Безсонов, Г. В. Непеїна, Д. О. Крисїнська, Н. А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.

7. Методичні вказівки до практичних робіт із навчальної дисципліни «Розробка стратегій сталого розвитку населених пунктів» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Екологія», «Технології захисту навколишнього середовища» спеціальностей. 101 «Екологія», 183 «Технології захисту навколишнього середовища» денної і заочної форм навчання [Електронне видання]. *[Методичне забезпечення] 05-02-213 Клименко Л. В. (2019).*

Допоміжна

8. Програма дій «Порядок денний на XXI століття» / переклад з англійської: ВГО «Україна. Порядок денний на XXI століття». К. : Інтелсфера, 2000. 360 с.

9. Декларація та план виконання рішень Всесвітньої зустрічі на вищому рівні зі сталого розвитку (26 серпня – 4 вересня 2002

року, Йоганнесбург, Південна Африка) Вид. друге. К. : ПРООН/МПВСР, 2007. 81 с.

10. Згуровський М. З. Сталий розвиток у глобальному і регіональному вимірах: аналіз за даними 2005 р. К. : НТУ «КПІ», 2006. 84 с.

11. Лук'яніхін, В. О. Екологічний менеджмент в системі управління збалансованим розвитком : монографія. Суми : ВТД «Університетська книга», 2002. 314 с.

12. Масловська Л. Ц. Сталий розвиток продуктивних сил регіонів: теорія, методологія, практика : монографія. К. : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2003. 366 с.

13. Напрями національної політики участі громад у місцевому сталому розвитку. Аналітичний документ, муніципальна програма врядування та сталого розвитку. К. : ПРООН, 2007. 64 с.

Інформаційні ресурси

14. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

15. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

16. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

17. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6). URL: <http://www.lib.rv.ua/>.

18. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44). URL: <https://rivneCBS.com.ua/>.

19. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <https://lib.nuwm.edu.ua/>.

20. Цифровий репозиторій НУВГП. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>.